

Shortlist Kunstmatige intelligentie

Financieel Dagblad 1 Oktober 2016

Groeiend ongemak

Privacy, het meest bedreigde mensenrecht. In hun boek *Je hebt wél iets te verbergen* laten onderzoeksjournalisten Maurits Martijn en Dimitri Tokmetzis zien wat je online aan informatie weggeeft en aan wie. En wat de gevolgen daarvan zijn. Hun boek is net verschenen en kwam gelijk met stip in de boekentop-10. De auteurs laten zien hoe moderne informatie technologie — waaronder AI en machine learning — ingrijpt op onze persoonlijke levenssfeer, en zelfs levensbedreigend zou kunnen worden. Ook onder wetenschappers begint het ongemak te groeien over de gevolgen van steeds intelligentere computers die steeds grotere hoeveelheden data analyseren, om steeds gedetailleerdere profielen te maken van klanten en gebruikers. Ook vanuit de wetenschap gaan er steeds meer stemmen op om daar verstandiger mee om te gaan.

Je hebt wél iets te verbergen: over het levensbelang van privacy, Maurits Martijn en Dimitri Tokmetzis, De Correspondent, 2016, €18,00

Niet bestaande problemen

Om de wereld te redden klik hier is een briljant boek van een briljante wetenschapper aan Stanford University, in het hartje van Silicon Valley. Maar Evgeny Morozov is oh zo kritisch op het naïef optimistische wereldbeeld dat hier vaak heerst — en waar we ons in Nederland maar al te vaak op blind staren. Morozov schrijft over technologie, solutionisme en de drang om problemen op te lossen die niet bestaan. Hij bespreekt waarom totale transparantie helemaal niet zo goed is voor de democratie, waarom AI misschien niet de oplossing is voor misdaadbestrijding, en waarom algoritmes niet neutraal zijn. Reden voor wetenschappers om onderzoek te doen naar computertechnieken die gegarandeerd FACT zijn: fair (eerlijk), accurate (voldoende nauwkeurig), confidential (ze bewaren zo nodig vertrouwelijkheid) en transparent (het is ook voor leken inzichtelijk hoe ze werken).

Om de wereld te redden klik hier, de onzin van het technologische solutionisme, Evgeny Morozov, Ef & Ef Media, 2014, €24,95

Zijn computers stom?

Jaarlijks stelt John Brockman, oprichter van het vermaarde discussieplatform Edge.org, een vraag aan een selectie van de 195 interessantste wetenschappers, auteurs en kunstenaars ter wereld. In 2015 was die vraag: hoe denk je over machines die denken? De beste filosofen (zoals de Amerikaan Daniel Dennett), de beste wetenschappers (waaronder Luc Steels, hoogleraar informatica en directeur van het Artificial Intelligence Laboratory in Brussel) en de beste kunstenaars (onder meer muziekpionier Brian Eno) op twee pagina's hun antwoord op die ene vraag. Een mooi voorbeeld is die van filosoof Dennett: voorlopig is het grootste gevaar niet dat computers zo slim worden dat ze ons leven gaan beheersen, maar juist dat computers nog steeds zo ontzettend stom zijn, en toch ons leven al beheersen.

Machines die denken, invloedrijke denkers over de komst van kunstmatige intelligentie, Maven Publishing, 2016, €20,00

Symbiose van mens en computer

Turings Tango is een heerlijk en hype-vrij boek, iets wat lang niet vanzelfsprekend is als het over kunstmatige intelligentie gaat. Bennie Mols, wetenschapsjournalist, natuurkundige en filosoof, geeft een heldere beschrijving van de zoektocht naar kunstmatig intelligentie van de afgelopen veertig jaar, zonder zich te laten meeslepen in de gebruikelijke hyperbolen als het over AI gaat. Hij stelt met enig optimisme en met klein voorbehoud: robots maken de mens efficiënter, en niet volledig overbodig. Computers hebben artsen niet vervangen maar ze ondersteunen artsen, bijvoorbeeld bij het stellen van een diagnose. Evenzo zijn we sinds de winst van schaakcomputer Deep Blue tegen wereldkampioen Kasparov niet opgehouden met schaken, maar spelen we juist schak tegen (en met) computers. Uiteindelijk zal de symbiose tussen mens en computer nuttiger (en prettiger, en winstgevender) blijken dan simpelweg het vervangen van mensen door computers.

Turings Tango, waarom de mens de computer de baas blijft, Bennie Mols, Nieuw Amsterdam, 2015, €18,95

Frank van Harmelen is hoogleraar Kunstmatige intelligentie aan de VU Amsterdam. Hij is lid van de Europese Academie van Wetenschappen.